

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudkyň JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Milady Haplové v právní věci **žalobce: A. J. Y.**, zastoupen JUDr. Marií Cilínkovou, advokátkou, se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 4. 7. 2005, č. j. 56 Az 41/2005 - 43,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá kasační stížnosti rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 56 Az 41/2005 – 43 ze dne 4. 7. 2005, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM – 191/LE – PA04 – PA04 – 2005, kterým byla zamítnuta stěžovatelova žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá nezákonnost způsobenou nesprávným posouzením právní otázky splnění podmínek pro zamítnutí jeho žádosti podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a uvádí, že se soud nezabýval tím, že z vlasti odešel z náboženských, etnických a politických důvodů, neboť byl nucen dvěma znesvářenými skupinami – patrioty a rebely aktivně se zúčastnit politického života na jedné či druhé straně, a pokud se odmítl přidat, bylo mu vyhrožováno, tudíž byl pronásledován, a je proto dán důvod pro udělení azylu spočívající v odůvodněném strachu před pronásledováním, neboť státní orgány takový stav

trpěly a nebyly schopny zajistit odpovídající ochranu. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) spočívající ve vadě řízení před správním orgánem spatřuje stěžovatel v tom, že žalovaný omezil svá zjištění pouze na skutečnost, že byl stěžovatel vyhoštěn, aniž se zabýval důvody a situací v zemi původu stěžovatele. Tvrzenou nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodu rozhodnutí ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) stěžovatel spatřuje v tom, že se podle soudu žádosti o azyl snažil vyhnout vyhoštění z území ČR a žádost podal opožděně, aniž tento právní závěr soud odůvodnil. Stěžovatel namítá, že rozsudek postrádá dostatečné odůvodnění a je proto nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodu rozhodnutí. Navrhl proto, aby byl rozsudek Krajského soudu v Brně zrušen a věc vrácena k dalšímu řízení, a navrhl, aby Nejvyšší správní soud podané kasační stížnosti přiznal odkladný účinek ve smyslu ustanovení § 107 s. ř. s.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti namítá, že jeho rozhodnutí i rozhodnutí soudu obsahuje dostatečné množství skutečností vedoucích k závěru o opožděnosti stěžovatelovy žádosti o udělení azylu a i z jeho výpovědi je patrné, že požádat o udělení azylu mohl ihned poté, co se dostal na území ČR. Namítá dále, že nesprávné posouzení otázky, zda důvody jím uváděné jsou podřaditelné pod některý z důvodů pro udělení azylu, pak tato otázka nemohla být předmětem řízení ani rozhodná pro zamítnutí žaloby vzhledem k důvodu zamítnutí stěžovatelovy azylové žádosti a stěžovatel ji nemůže uplatňovat v kasační stížnosti, neboť soudem přezkoumávané rozhodnutí správního orgánu stálo na zjevné nedůvodnosti azylové žádosti spočívající v případě stěžovatele na objektivních skutečnostech vylučujících udělení azylu. Tvrdí-li stěžovatel, že soud měl rozhodnutí správního orgánu zrušit, protože nebyly naplněny podmínky ust. § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné nebo, že nebyla situace na dané ustanovení zákona dopadající, pak ale neuvádí ve své kasační stížnosti co se konkrétně v závěru soudu o opožděnosti žádosti o azyl v jeho případě protíví. Také ke zpochybnění zjištěného skutkového stavu správním orgánem nic nenabízí. Podle správního orgánu je kasační stížnost v nerozvedené námitce chybného úsudku soudu, že poskytnutí azylu se stěžovatel mohl dožadovat dříve než nastala hrozba vyhoštění, nedůvodná. Kasační stížnost navrhuje zamítnout.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil zejména následující rozhodné skutečnosti: Stěžovatel dne 24. 2. 2005 projevil v ZZC P. úmysl požádat o azyl v České republice a žádost o udělení azylu podal dne 3. 3. 2005, přičemž dne 23. 2. 2005 mu bylo rozhodnutím policie České republiky (č. j. SCPP – 9/Br – 5 – Sv – 2005) uloženo správní vyhoštění s dobou platnosti na deset let. V České republice pobýval stěžovatel od 14. 12. 2004 a již dne 30. 12. 2004 cestoval z P. do Pe. na francouzský občanský průkaz, který získal v Kongu a německý policista po zjištění, že se nejedná o cestovní doklad jmenovaného, vrátil stěžovatele zpět do České republiky, kde obdržel rozhodnutí o vyhoštění do pěti dnů a zákaz pobytu na dobu tří let. Po propuštění pobýval v Praze a dne 21. 2. 2005 s neznámou osobou černé pleti a s cestovním pasem Nigérie cestoval na hraniční přechod z České republiky do Rakouska a měl v úmyslu cestovat do Itálie, kde chtěl požádat o azyl. Po kontrole cestovního dokladu na hranici byl zadržen a bylo zjištěno, že pobývá na území ČR po uplynutí platnosti víza, které měl do 31. 1. 2005 na dobu pobytu dvaceti dnů za účelem turistiky. Pobýval v ČR bez cestovního dokladu, který ztratil po několika dnech po vstupu na území České republiky a dále bylo zjištěno, že již dne 1. 1. 2005 bylo pod č. j. SCPP 91/Pl – 13 – Sř – 2004 vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění z území České republiky s dobou platností na dobu tří roků, které nabylo právní moci dne 7. 1. 2005. Jako důvod žádosti o udělení azylu uvedl, že nemá doklady, aby se mohl v klidu pohybovat v ČR a neměl problémy s policií a chtěl by v ČR pracovat a v případě návratu se bojí

o svůj život kvůli etnickým, náboženským a politickým problémům ve své vlasti. O možnosti podat žádost o azyl byl poučen při svém zadržení v R., když chtěl vstoupit na území Německa s cizím dokladem. O azyl nepožádal, neboť doprava z P. do uprchlického tábora byla pro něho finančně náročná, posléze pak byl upozorněn spoluobčany z Pobřeží slonoviny, aby po vypršení lhůty pro pobyt do tábora nechodil. Žalovaný pak na základě tohoto skutkového stavu shledal splnění podmínek podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, a stěžovatelovu žádost jako zjevně nedůvodnou zamítl. Z obsahu soudního spisu pak plyne, že rozhodnutí žalovaného napadl stěžovatel žalobou, která byla krajským soudem zamítnuta, když krajský soud shledal důvodnou aplikaci právě uvedeného ustanovení.

Stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel, kasační stížnost je podaná osobou oprávněnou. Stěžovatel namítá nesprávné posouzení podmínek pro zamítnutí žádosti podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, čímž míří na kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení, dále namítá, že žalovaný porušil pravidla o řízení (správní řád), když neposoudil veškeré důvody, které jej k podání žádosti vedly, jde tedy o námitku podřaditelnou pod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a konečně stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů v rozhodnutí. Uplatňuje tedy námitku ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v mezích uplatněných kasačních důvodů, vázán důvody kasační stížnosti, přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z logického důvodu je nutno nejprve se vypořádat s námitkou směřující proti vadám řízení před žalovaným, které mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé (§ 103 odst. 1 písm. b/ s. ř. s.), přičemž vadou má být nezhodnocení některých důvodů, které měl stěžovatel ve správním řízení uvádět. Předně je nutno uvést, že v řízení o žalobě napadl stěžovatel porušení ustanovení správního řádu, ale omezil se pouze na jejich reprodukci a nijak tyto námitky neindividualizoval ve vztahu k příběhu, který ve správním řízení žalovanému předestřel. Proto již postup krajského soudu, jenž se v rovině mu přezkum alespoň částečně umožňující, touto námitkou zabýval, nutno považovat za hraniční. Podle rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu není řádně uplatněným žalobním bodem to, že stěžovatel (žalobce) reprodukuje určitá ustanovení procesní normy, nýbrž je nutno, aby uvedl konkrétní individualizovaná skutková tvrzení doprovázená konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje výrok za nezákonný. Nepostačí ani odkaz na okolnosti uvedené ve správním spise, nýbrž je třeba uvést konkrétní skutkové děje a okolnosti ve spisu zachycené tak, aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje stěžovatel za základ jím tvrzené nezákonnosti (srov. rozsudek č. j. 2 Azs 92/2005 – 67, www.NSSOUD.cz). Přezkum provedený krajským soudem za této situace šel na samou hranici akceptovatelné rovnosti účastníků řízení a nelze mu nic vyčíst.

Rozsah dokazování v azylovém řízení plyne z práva hmotného; jednak se prokazují azylově relevantní důvody uvedené v § 12 zákona o azylu, jednak důvody tvořící překážku vycestování podle § 91 zákona o azylu. Časově půjde pravidelně o rozdílná časová období (opuštění země původu, případný návrat do této země). V žádném z těchto ustanovení nelze vyhledat jako skutkově rozhodnou okolnost, že stěžovatel chce v České republice v klidu žít a pracovat. O azyl žádá, protože nemá doklady, což mu brání v klidném pohybu v republice a může mít problémy s policií. Pro účely podmínek stanovených zákonem pro udělení azylu jde o skutečnosti bezvýznamné.

Nesprávným posouzením právním otázky by byl omyl soudu při aplikaci právní normy na zjištěný skutkový stav, přitom o mylnou aplikaci právní normy jde tehdy, pokud soud na zjištěný skutkový stav použil jiný právní předpis, než který měl za daného správně zjištěného skutkového stavu správně použít anebo aplikoval správný právní předpis a dopustil se nesprávnosti při výkladu (§ 3 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.). Nejvyšší správní soud se na základě uplatněného kasačního důvodu zaměřil na posouzení, zda skutečnosti, jež vyplynuly z průběhu řízení, odůvodňují aplikaci § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, či nikoli.

Podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, ve znění účinném v době vydání napadeného správního rozhodnutí, se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná tehdy, jestliže žadatel podal žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve. Aplikace tohoto ustanovení tedy vyžaduje prokázat, že žádost o udělení azylu byla podána s cílem vyhnout se vyhoštění, kromě toho však musí být prokázána i skutečnost, že žadatel mohl o azyl požádat již dříve. Stěžovatel ve správním řízení vysloveně uvedl a ve správním spise je dokladováno, že poprvé byl zadržen policií ČR po předání ze Spolkové republiky Německo dne 30. 12. 2004, kam cestoval na cizí doklad a bylo mu dne 1. 1. 2005 uděleno správní vyhoštění na tři roky a po propuštění byl následně zadržen policií ČR dne 21. 2. 2005 na hranici s Rakouskem, kam cestoval rovněž na cizí cestovní doklad a následně byl umístěn v Z. pro z. c. B. a dne 23. 2. 2005 mu bylo uděleno správní vyhoštění na dobu deseti roků. V době udělení tohoto správního vyhoštění pobýval na území České republiky nelegálně, neboť platnost víza mu skončila dne 31. 1. 2005. Úmysl požádat o azyl projevený dne 24. 2. 2005 zcela evidentně prokazuje časovou souvislost mezi řízením o správním vyhoštění a žádostí o udělení azylu. Stěžovatelova žádost o udělení azylu byla zřetelně vedena snahou předejít nepříznivým důsledkům správního vyhoštění, když se v tu dobu nacházel v zařízení pro zajištění cizinců a tedy jiná alternativa řešení pro něj za této nepříznivé situace fakticky v úvahu nepřicházela. Pokud jde o druhou vyžadovanou podmínku tedy, že stěžovatel mohl o azyl požádat dříve, byť i z důvodu, které v řízení o udělení azylu uváděl (politická situace ve vlasti a jeho místo pobytu obklopeno rebely), pak ze správního spisu zcela zřetelně plyne, že se stěžovatel pohyboval na území České republiky zcela svobodně, pobýval zde nelegálně, o možnosti požádat o azyl věděl. Zprvu bylo nad jeho finanční možnosti cestovat do azylového zařízení, posléze mu nebylo doporučeno žádat o azyl v době, kdy pobýval na území ČR již nelegálně, a proto žádost o azyl nepodal. Skutečnosti stěžovatelem uváděné nasvědčují tomu, že neměl ani v úmyslu na území České republiky hledat okamžitou legální záštitu před tvrzeným pronásledováním v zemi svého původu, jejíž zajištění je základním smyslem azylového zákonodárství. Dvěma pokusy o přechod hranice do Německa a Rakouska na cizí cestovní doklady naopak dal najevo, že neměl v úmyslu na území České republiky pobývat a o azyl požádat, ač mu v podání žádosti objektivně nic nebránilo. V takovém případě tedy byly bezpochyby důvody k aplikaci § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud dále k výkladu ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, které jako jeden z důvodů o zamítnutí žádosti o udělení azylu staví skutečnost, že o azyl „mohl žadatel požádat dříve“ – ve vztahu k definované situaci správního vyhoštění považuje za vhodné základní východiska, jež zdejší soud opakovaně judikoval a na něž setrvává: jakkoliv není v zákoně o azylu stanovena konkrétní lhůta, v níž je po překročení státní hranice potřeba žádat o azyl, podání žádosti o azyl v době nelegálního pobytu v České republice, přestože v dřívějším podání žádosti o azyl stěžovateli nic nebránilo, nasvědčuje tomu, že o azyl stěžovatel požádal až ve snaze legalizovat svůj pobyt na území České republiky

a vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění. V rozsudku zdejšího soudu ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 2 Azs 5/2003 (publ. pod č. 18/2003 Sb. NSS), soud uvedl „... cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi má o azyl požádat již v první zemi, v níž má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a v níž budou garantována jeho základní práva a svobody“.

Zdejší soud dále v rozsudku ze dne 20. 10. 2005, sp. zn. 2 Azs 423/2004, uvedl: „Z této logiky také vyplývá, že má takový cizinec požádat o azyl neprodleně poté, co má k tomu příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. V opačném případě, tedy při podání žádosti o azyl s výrazným časovým odstupem po vstupu na území státu, kde mu může být ochrana formou azylu udělena, lze předpokládat, že důvody podání žádosti se již nemusejí shodovat s důvody odchodu ze země původu, což může cizince z poskytnutí azylu vyloučit, podobně jako žádost v jiné než první bezpečné zemi. Tuto logiku ostatně sleduje i zákon o azylu ve svém § 16 odst. 1 písm. k) ... Jinak řečeno, pokud cizinec požádá o azyl proto, že mu hrozí správní vyhoštění, bude jeho žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná a nebude tak již zkoumáno, zda jsou v jeho případě dány důvody podle § 12 zákona o azylu a jeho minulé pronásledování, či důvodná obava z něj, budou z hlediska žádosti o azyl již procesně nepodstatné“. Uvedené závěry jsou použitelné i pro projednávanou věc: i kdyby důvody stěžovatelem předestřené jako důvody odchodu ze země původu mohly být azylově relevantní, stěžovatel se diskvalifikoval z možnosti azylové ochrany tím, že setrval nelegálně na území České republiky a jeho motivy pro žádost o udělení azylu byly zcela odlišné od těch, které by býval mohl uplatnit po příchodu na území zdejšího státu. Pronásledování, jemuž by mohl být podle svého tvrzení vystaven ve své zemi původu, nebylo však již bezprostřední příčinou podání žádosti o azyl. V tomto ohledu zákon stanoví pro správní orgán jasnou direktivu zkoumat, zda mohl stěžovatel o azyl požádat dříve, což také správní orgán správně posoudil, krajský soud shledal výklad zákonným a Nejvyšší správní soud nemá, co by – veden shora podaným výkladem – na tomto závěru měnil. Pokud je ust. § 16 zákona o azylu aplikováno důvodně, není zákonný důvod posuzovat naplnění podmínek § 12 zákona o azylu (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu publ. pod č. 181, 899, 574/2004 Sb. NSS). Pokud jsou naplněny podmínky vylučující udělení azylu podle § 16 zákona o azylu, podmínky § 12 již zkoumány být nemohou.

V souzené věci tedy krajský soud aplikoval správní právní normu, přiléhavě ji vyložil, a to včetně otázek řízení před žalovaným. S ohledem na rozhodnutí ve věci samé nebylo již nutno rozhodovat o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání rozhodnutí k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel neměl v řízení úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, žalovanému, jež byl procesně úspěšný, podle soudního spisu žádné náklady nevznikly, proto bylo rozhodnuto, že se mu jejich náhrada nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. srpna 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu

